

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus III. An, beatitudo sit an intrinseco inamissibilis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

responsio ad secundam probationem. Nam concessio antecedente nego consequentiam: eo quod visio beatifica ipsam gratiam vitam ex natura rei exigat, tanquam essentiali sui radicem.

15. Objicies tertio: Non obstante, quod actuale auxilium gratia sit impossibile cum actu odii, nihilominus stat cum ipso potentia ad odium: dicendum ergo etiam, non obstante quod visio beatifica sit intrinsece impossibilis cum peccato, non ideo destruit potentiam peccandi.

Respondeo negando consequentiam; non enim adequata ratio, cur visio ab intrinseco tollat potentiam peccandi, est ejus impossibilitas cum peccato, sed quia formaliter tollit omnem errorem practicum, & indifferentiam iudicii representantis aliquod objectum amplectendum, quod sit irreferribile in DEUM. Econtra auxilium efficax non tollit istam indifferentiam iudicii, sed eadem relicta voluntatis libertatem modo liberam naturam consentaneo in actum redigit.

16. Objicies quarto. Non videtur impossibile, ut gratia habitualis suppleatur per auxilium actuale sicut actus fidei, quamvis sit vitalis vitalitate supernaturali, tamen potest elici a peccatore, in quo desinente gratia manet fides: demus ergo, quod DEUS per auxilium actuale intellectum peccatoris elevet ad sui visionem, macula peccati remanebit cum visione; quippe quae non tollitur nisi per formam oppositam gratiae sanctificantis, quam in hoc casu abesse supponimus.

Respondeo: visionem quantumvis transeuntem essentialiter praesupponere vitam gratiae sanctificantis, quia est operatio perfectissima & ultima actualitas vitae intellectualis supernaturalis, praesupponens unionem essentiae divinae cum

intellectu Beati, eundem sub ratione speciei intelligibilis completis in actu primo, & determinantis ad actum secundum visionis: quae cuncta supponunt naturam Beati per gratiam sanctificantem jam collocatam radicaliter in gradu & statu vitae intellectualis supernaturalis, & participativae divinae. Infantia de fide non est ad rem; quia fides, tanquam prima inchoatio & remota dispositio ad vitam inchoativae divinae, potest esse inchoativae tantum ideoque imperfectae vitalis vitae supernaturali: dum contra visio seu consummata perfectio vitae supernaturalis debet esse perfectae & consummative vitalis.

Objicies quinto. Si DEUS potest Beati injungere praecipuum de aliquo actu (v. g. custodia hominis) liberè implendo, tunc Beatus potest peccare: sed DEUS hoc potest: ergo & Beatus potest peccare. Sequela probatur. In illa hypothesi, qua Beatus ex divino praecipuum liberè custodiret hominem, posset etiam non custodire, sed non custodiendo peccaret, ergo posset peccare.

Respondeo: admissa possibilitate talis praecipui, nego sequelam; ad cuius probationem vel nego consequentiam, quia fit transitus a sensu diviso posito in majori, ad sensum compositum in minori. Vel distinguo maj. posset non custodire tunc non custodire accipiendo praecipuum & pro sensu diviso praecipui, concedo: accipiendo privative, neg. maj. Sed non custodiendo peccaret, accipiendo non custodiam privative & pro sensu composito praecipui, concedo, accipiendo praecipuum & pro sensu diviso praecipui, nego min. & consequentiam. Sed de hoc ex instituto in Tract. de Incarnatione, ubi de merito & impeccabilitate Christi agitur.

ARTICULUS III.

An Beatitudo sit ab intrinseco inamissibilis?

SUMMARI A.

1. Doctrina fidei contra Origenem.
2. Visionis intrinseca inamissibilitatis deducitur ex eius virtute satiativa.
3. Et iudicativa.
4. Quomodo differant visio perpetua, & non perpetua.
5. Visioni non repugnat anxietas circa partem beatitudinis accidentalem; bene circa essentialem.
6. Visio beatifica debet per se & non ratione alicujus extrinseci satiari appetitum.
7. An ex inamissibilitate sequatur indestruibilitas visionis?
8. Responsio quorundam de physica indestruibilitate.
9. Impugnatur.
10. De essentia visionis est, ut videat se duraturum in aeternum.
11. Perpetuitas est praedicatum essentialis Beatitudinis.
12. Denominatio beatitudinis contingenter praedicatur de creatura.
13. Responsio ad difficultatem.
14. Instantia depellitur.

15. Iudicium virtuale visionis est inamissibile.
16. Necessitate consequenti DEUS Visionem beatificam tenetur conservare in aeternum.
17. Alicujus creatura visio in divina essentia est necessaria.

§. I.

Adstruitur inamissibilitas intrinseca.

PERPETUITATEM & INAMISSIBILITATEM beatitudinis fides docet declarata in Concilio Lateranensi, firmiter de Sum. Trin. contra Origenem lib. I. periarth. c. 5. affirmantem, nec damnatorum supplicia, nec beatorum praemia aeternum duratura. Illam perspicuis verbis tradit S. Scriptura cum Math. 25. Jo. 22. Petr. 5. appellat vitam aeternam gaudium, quod nemo tollet a nobis, hereditatem, & coronam incorruptibilem, incommutabilem, inmarcescibilem. Nullo enim modo inquit August. 15. de Trin. c. 8. esse poterit vita veraciter beata, nisi fuerit sempiterna. Verum ut prius de impeccabilitate, ita nunc controvertitur.

§. III.

Proponitur difficultas de indestruibilitate visionis.

Hinc tamen emergit non levis difficultas: quomodo destruitur intrinseca visionis beatæ componi possit cum intrinseca inamissibilitate, h. e. ipsa indestruibilitate ipsius: nec enim aliter beata visio, quam sui destructione amitti potest. Porro visio beata esse intrinseca & simpliciter destruitur, videtur deduci ex communi consensu PP. & Theologorum docentium contra Ariagam disp. 15. phyl. se. 2. Omnem creaturam esse ab intrinseco destruitur & defectibilem, ut insinuat Sap. 11. *Quomodo aliquid posset manere, nisi tu voluisses, aut quod a te vocatum non esset conservaretur?*

Cujus Ratio est: Quod rerum conservatio sit earundem continuata productio: ergo, sicut implicat, creaturam, quæ essentialiter est ens ab alio, & contingens secundum existentiam, habere intrinsecam necessitatem essendi in fieri & produci: ita similiter implicabit, ut habeat intrinsecam necessitatem essendi in conservari: & sicut cum producitur, existentia ipsi contingenter convenit, ita contingenter convenit, dum conservatur. Vide, quæ pro hac sententia doctè & fuse proponuntur à Magnif. D. P. Benedicto Pettschacher in thes. de ab. hum. th. 4. concl. 3.

Existimant nonnulli Thomistæ, se huic difficultati satisfacere, si dicant: visioni beatæ convenire ab intrinseco indestruibilitate physicæ ex principiis intrinsecis, correspondentem ordinariæ potentia DEI, quemadmodum & animæ rationali, & Angelis, & cælis convenit, præsertim cum juxta alibi dicta, visio beata mensuretur æternitate participatâ: Non autem convenire intrinsecam indestruibilitatem, aut indestruibilitatem logicam ab extrinseco correspondentem potentia DEI extraordinariæ, quæ sola repugnat creaturæ.

Contra quam tamen responsum facere videtur primò. Quod, juxta hunc dicendi modum, de ratione visionis beatæ tantum foret radicalis & exigitiva perpetuitas, h. e. connaturalis exigentia & inclinatio ad sui perpetuitatem, orta ex principiis intrinsecis ipsius visionis: sed hæc radicalis perpetuitas non sufficit, primò, quia etiam visio transeunte communicata connaturaliter habet hanc exigentiâ, & tamen quia per extraordinariâ DEI potentiam actu perpetuatur, ideo non beatificat videntem. Et certe quis neget, majorem indestruibilitatem esse de ratione beatitudinis, quam quæ conveniat Angelo, animæ rationali, cælo? sed indestruibilitas memorata est his omnibus communis. Secundò. Non satis est, quod beatitudo certificet de potentia intrinsecâ suæ æternitatis & non amissionis, sed debet etiam certificare videntem de actuali sua æternitate, & non amissione, aliâ enim non omnimodè depellit omnem formidinem & anxietatem; siquidem stante inclinatione & aptitudine connaturali ad perpetuitatem, adhuc potest per absolutam DEI potentiam destrui, prout de visione transeunte dictum est. & sicuti stante connaturali exigentia & aptitudine accidentis ad inhaerendum in subiecto, potest tamen actualis inhaerentia destrui. Unde

E

Contra

de inamissibilitate, an illa beatitudini ab intrinseco, & ex ejus naturâ, an solum ab extrinseco favore, & gratiâ DEI voluntate proveniat? *contra Scotum in 4. dist. 49. q. 6.*

CONCLUSIO. *Beatitudo est ab intrinseco inamissibilis.* Ita S. D. hic q. 5. a. 4. in c. Ratio est primò. Beatitudo ab intrinseco, & ex sua essentia est forma perfectè quietans & satians appetitum naturæ rationalis: sed nisi ratione sui & ab intrinseco esset inamissibilis, etiam ratione sui & ab intrinseco non satietaret & quietaret appetitum. Ergo nec foret beatitudo. Minor proponitur: Appetitus rationalis non solum intendit possessionem Summi Boni, sed etiam possessionis securitatem, quâ non habita est constitutus in anxietate & formidine illam amittendi: ergo forma, quæ ratione sui & ab intrinseco habet latere & quietare appetitum, debet ab intrinseco, & ratione sui afferre securitatem de non amittenda Summi Boni possessione; quod non facit, nisi secum afferat suam intrinsecam inamissibilitatem.

Ratio est secundò. Tunc beatitudo est ab intrinseco inamissibilis, quando est de ipsius essentia, ut judicet, se in perpetuum duraturam: sed est. Ergo. Major probatur. Implicat, ut iudicium beatitudinis sit falsum. Ergo si est de essentia beatitudinis, ut judicet, se perpetuo duraturâ, hoc ipso est de essentia ipsius, ut in perpetuum duret. Minor etiam probatur. Beatitudo formalis consistens in actu visionis intellectualis judicativo, virtualiter latiat per modum iudicii, nisi judicet se perpetuo duraturam, cum aliâs relinquat locum formidini suæ amissionis. Ergo.

§. II.

Solvuntur objectiones.

1. Dices primò. Visio perpetua & non perpetua sunt ejusdem rationis; ergo, si perpetua abbeatificandum sufficit, sufficit etiam non perpetua.

Respondeo. Sunt ejusdem rationis in ratione visionis & operationis, concedo; in ratione quietantis & beatificantis, nego. De quo statim infra.

2. Dices secundo. Non est de ratione beatitudinis, ut depellat omnem anxietatem; aliâs Christus Dominus summâ pressus anxietate, non fuisset vere beatus. Ergo etiam non est de ratione beatitudinis, quod sit inamissibilis. Consequenter, quia hanc assignamus rationem inamissibilitatis, quod aliâs beatitudo non pelleret omnem anxietatem.

3. Obje. tertio. Sufficiens ex parte Beati tollitur omnis formido & anxietas, si is cognoscat suam visionem fore perpetuam; sed hoc fieri potest, si Beatus cognoscat decretum divinum de perpetuandâ visione, tamen si visio beata ab intrinseco non afferat hanc perpetuitatem: ergo tamen si visio beata non sit ab intrinseco inamissibilis, adhuc sufficiens tolli potest omnis formido & anxietas.

Respondeo. Tollitur illo casu omnis formido per se, & ex vi beatitudinis, nego: per accidens, concedo. Est autem beatitudini essentialis, satians perfectè appetitum, & consequenter per se debet omnem oppositam formidinem depellere.

Contra est secundò. Prædicata essentialia ne quidem logicè & per absolutam DEI potentiam àb essentiâ separari possunt; sed inamissibilitas sumpta pro perpetuatione durationis est essentialia prædicatum beatitudinis: ergò nec per absolutam potentiam à beatitudine separari potest. ergò beatitudo nec per absolutam potentiam est destruibilis. Minor partim fuit ostensa, partim ex subiiciendis constabit.

§. IV.

Satisfit propositæ difficultati.

10. **A** Nequam propositæ difficultati respondeam, prænotandum primò. De essentiâ visionis beatificæ quâ talis esse, ut repræsentet se duraturam in æternum, quod sit, in quantum in Divina essentiâ repræsentat decretum, quo DEUS decrevit, se beato communicare per totam æternitatem, sicque virtualiter reflectitur supra seipsam. Hæc videtur esse mens expressa S. D. hic q. 5. a. 4. in c ubi dicit: *Requiritur igitur ad veram beatitudinem, quòd homo certam habeat opinionem, bonum, quod habet, nunquam se amisurum.* Et ratio sæpius insinuata est, quòd de essentiâ visionis beatificæ, quâ talis, est, ut ex propria ratione sit depulsiva omnis anxietatis, atque perfecta possessio summi boni; sed tunc tandem est depulsiva omnis anxietatis & perfecta possessio summi boni, quando omnimodè certificatur de summi boni possessione, nunquam amittenda, adeòque de sui perpetuitate, æterna Duratione, ergò. Major est D. Augustini loco supra cit. dicentis: *Vita æterna beatissima esse non potest, nisi de sua fuerit æternitate certissima.* Minorem habet idem S. P. paulò post ita loquens: *Etiã ipse justus non vicit, ut vult, nisi eo pervenerit, ubi mori, falli, offendi non possit, eique sit certum, ita esse futurum.*

11. **P**re-notandum secundò. Perpetuitatem esse prædicatum essentialia beatitudinis perfectæ, ne quidem diviniùs dispensabile; Sublatâ quippe perpetuitate, imò & certificatione ipsius, secundum hætenùs dicta, appetitus & voluntas omnimodè contenta, quieta, & satiata esse non potest, unde remota perpetuitate, beatitudo esset & non esset talis.
12. **P**re-notandum tandem tertio. Denominationem & prædicatum beatitudinis nulli creaturæ ex principiis ipsius intrinsicis convenire posse, atque addè esse beatam & beatificam, de ipsâ visione DEI non nisi contingenter prædicari: quia ex opposito manifestè sequeretur, quòd aliqua creatura esset ab intrinseco indestruibilis etiam per absolutam DEI potentiam, quod in propositione difficultatis sup. n. 4. dici non posse, rectè probatum est. Constat etiam, aliquam visionem DEI (qualis est, quæ è speciali DEI privilegio quibusdam sanctis viatoribus probabiliter fuit communicata,) transeunter communicatam, non fuisse beatam, adeòque hoc prædicatum à visione esse separabile quamvis intèrè à inficiandum non sit, visionem DEI radicaliter saltem ex natura rei esse beatificam; eò quod per essentiam sit adeptio & affectio summi boni. His positis,
13. **R**espondeo, visionem beatificam esse àb intrinseco indestruibilem, si formaliter & in sensu reduplicativo sumatur, quatenùs est beatifica:

sin verò sumatur materialiter, & in sensu specificativo secundum physicam & creatam entitatem visionis, quæ est beata, sic esse ab intrinseco ad modum cujuscunque alterius creaturæ, destructione Logicæ per subtractionem divini conservativi concursus, non physicâ, ex principii intrinsicis ortâ, destruibilem. *Rationem dubitandi*, quòd omnis creatura sit intrinsece destruibilis, distingo: est intrinsece destruibilis ratione suæ intrinsece entitatis, concedo; ratione formæ cujuscunque àb extrinseco sibi contingenter superadditæ, nego. Nam beatitudo est formalis denominatio, visioni beatificæ per extrinsecum DEI decretum, quo illam gratiò ad statum beatificum elevat, contingenter superaddita.

Dices: etiam beatitudo est forma creata, & sic visio beatifica quâ talis esse quid creatum: ergò adhuc sequitur, aliquam creaturam esse ab intrinseco indestruibilem. *Resp.* est forma creata subjective (quatenus est participata beatitudo) transeat; objective, nego; quia pro objecto habet essentiam divinam & in illa decretum de perpetuâ sui communicatione.

Instabis. Etiam visio in esse visionis est objective infinita, quia terminatur ad essentiam DEI clare visam, nec tamen est intrinsece indestruibilis. *Resp.* terminatur ad essentiam divinam, ut summum bonum præcisè adeptum, concedo; ut summum bonum inamissibiliter adeptum & possessum, nego; hoc enim ipsi convenit præcisè quatenùs est beatifica.

§. V.

Corollaria ex dictis.

Inferes ex dictis primò, Judicium virtuale visionis beatificæ, quo se judicat æternam duraturam, esse intrinsece infalsificabile. *Primò*. Quia si esset falsificabile, visio beatifica quâ talis non esset simpliciter indestruibilis; sed hoc est falsum ex dictis, ergo. *Secundò*. Quia fides est intrinsece infalsificabilis, ergò multo magis visio: quæ de indestruibilitate possent objici, solves ex dictis.

Inferes secundò. Non posse à DEO productionem ut beatificam, quin DEUS decretum eandem conservare in æternum, ique decretum videnti manifestet. *Ratio primi* est: quia alias visio esset & non esset beatifica, utpote destruita omnimodè certificatione suæ perpetuitatis. *Ratio secundi* est: quia inamissibilitas visionis beatæ est inamissibilitas cognita & iudicata, cum visio non possit videntem aliter adcertare & certificare de suâ inamissibilitate nisi modo cognoscitivo & enuntiativo; sed nisi manifestaretur decretum divinum de suâ conservatione, illa inamissibilitas non esset cognita & iudicata, cum decretum, sicuti Beato est ratio videndi alia creata, ita maximè suam visionem, ejusque perpetuitatem.

Inferes tertio. Licet absolute dari possit visio divinæ essentia in tam tenui gradu, ut nulla ex creaturis tam actualibus quam possibilibus distinctè & determinatè appareat, secundum ea, quæ dixi in disp. de DEO, cap. 6. §. 3. tamen visionem beatam dari non posse, quin aliquam

quam creaturam, videlicet seipsam in divinâ essentia conspicit, siquidem ex hactenus dictis est essentiale visioni quâ beata, ut sit in se virtualiter reflexa, seque iudicet duraturam in æternum. Neque hinc sequitur, aliquid creati admiscen-

dum fore primario objecto visionis, sed tantum objecto secundario, quamvis tantâ necessitate, ut nisi perpetuas visionis exhiberetur, nec divina essentia esset actualiter beatitudo objectiva, nec visio formalis. Patet ex dictis.

ARTICULUS IV.

Quale sit gaudium & fruitio Beatorum?

SUMMARIUM.

1. Quid & quomplex sit gaudium, vel delectatio.
2. Amor amicitie & concupiscentie in Beatis non distinguuntur.
3. Gaudium Beatorum ab habitu charitatis.
4. Cur in hac vita amor concupiscentie pertineat ad virtutem spei?
5. Objectum primum & directum gaudij est solus DEUS.
6. Dilatur infantia de amore proximi.

§. I.

Sine delectatio Beatorum ab habitu charitatis?

Notandum primo. Quod omnis Inclinatio in bonum, illius boni obtentu & possessione quietatur. Sicut ergo ad motum & inclinationem lapidis quies sequitur, quamprimum ille pervenit ad suum centrum, ita cum natura rationalis possidet suum bonum & finem, quam desideravit, gaudet & delectatur de illo; quæ delectatio si sit de fine ultimo, fruitio nominatur. Hoc in Beatis est duplex, velut & ipse amor Summi Boni: nam amorem amicitie seu benevolentie, quo DEUS amatur ut in seipso & sibiipsum summè bonus consequitur gaudium & delectatio de bono divino ut est bonum ipsius DEI: & exprimitur per illa verba *Apoc. 19. Quoniam regnavit Dominus DEUS noster omnipotens, gaudeamus, & exultemus, & demus gloriam ei.* Amorem vero concupiscentie, quo amatur DEUS, ut est summum bonum, & æterna felicitas ipsius Beati, sequitur etiam gaudium & delectatio de DEO, ut est summa satietas & beatitudo animæ, quod expresse Regius Pfaltres Pf. 15. *Adimplebis me lætitia cum vultu tuo.*

Notandum secundo. Utrumque amorem amicitie & concupiscentie in Beatis probabilis non distingui: Ratio est: Amor sequitur cognitionem: sed eodem actu visionis beatificæ repræsentatur Divina bonitas, ut est DEO, & ipsi Beato summè bona: ergo eodem quoque amoris actu voluntas poterit ferri in bonitatem divinam ut DEO & ut Beato bonam: ergo idem actus erit amor amicitie, & concupiscentie. Quæstio tamen est, à cuius virtutis habitu procedat delectatio, quæ sequitur amorem concupiscentie, & quodnam sit objectum primum ac divinum ipsius: nam quod delectatio & fruitio consequens amorem amicitie pertineat ad virtutem charitatis divinæ, sicut & ipse amor, facile consentiant Authores.

CONCLUSIO prima. Delectatio Beatorum, quæ gaudet de DEO tanquam Summo Bono beatorum, P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.

tificante & à se possesso, procedit ab habitu charitatis. Ita communis Thomistæ. Ratio est. Eiusdem virtutis est amor & delectatio nata consequi amorem: sed amor concupiscentie, quo DEUS ut finis ultimus & objectum beatificum perfectè satians à Beatis diligitur, est actus charitatis Min. probatur, partim quia, ut not. 2. dixi, amor amicitie & concupiscentie in Beatis probabilis non distinguuntur; partim quia non est alia virtus Theologica assequibilis, cui debeat tribui amor concupiscentie. Non enim fidei, quæ est in intellectus, ut per se patet. Non spei, quia spes non manet in patriâ, partim quia tendentia ac via desinunt obtento termino atque spes est via & tendentia ad beatitudinem radicata in ipsâ fide: ergo obtentâ beatitudine & sublata fide spes desinit; partim quia ablato formali motivo virtus non subsistit: sed motivum & objectum formale spei, quod est obtinenda beatitudo seu bonum arduum auxilio divino assequibile, non manet in patriâ, ergo nec manet spes, quæ de causa Apost. Rom. 8. *Spes qua videtur, inquit. (h. e. cuius objectum non jam ut assequendum creditur obicere, sed ut possessum videretur clare,) non est spes, nam quod videt quis, quid sperat?*

Dices. Amor concupiscentie, quam habemus in viâ pertinet ad virtutem spei. Respond. negando consequent. Quia in hac vita amor concupiscentie est ipsum desiderium, quo beatitudinem appetimus tanquam bonum arduum & absens: atqui in patriâ cessat ratio desiderij, absentie, & arduitatis, unde beatitudo actum spei amplius terminare non potest.

§. II.

Quodnam objectum primum delectationis?

CONCLUSIO secunda. Objectum immediatum primum & divinum huius delectationis est ipse DEUS. Ratio est primò, Illud est objectum primum & divinum tam amoris, quam delectationis, quod primario & directè per claram visionem repræsentatur ut summè amabile & delectabile: sed solus DEUS primario & directè sic repræsentatur, ut supra ex dictis de visione, ergo. Ratio est secundo. Objectum primum & directum virtutis Theologicæ est quid divinum & increatum, prout ex instituto dicitur in Tract. de fide: sed amor & delectatio patriæ sunt actus virtutis Theologicæ, & quidem charitatis secundum dicta; ergo habent pro objecto primario & directo visionem & beatitudinem formalem, quæ est aliquid creatum; sed DEUM & beatitudinem objectivam, tamquam objectum increatum.